

На почетку мандата сваке владе од 2000. године могла су се чути заклињања да ће ето баш та власт повест жестоку и одсудну борбу против корупције и разрешити спорне приватизације. Све се, међутим, завршавало на испразној реторици и политичкој демагогији. Грађани, од којих су многи били жртве спорних приватизација, са резигнацијом прихватају та обећања у стилу оне народне да врана врани не вади очи. Да ли је баш тако и колико ће Влада премијера Дачића суочена са притисцима ЕУ и унутрашњим економско-егзистенцијалним императивом, коначно кренути у обрачун са криминалом и корупцијом и то на примеру спорних приватизација, само су нека од питања на која за НСПМ одговарају угледни економски стручњаци и аналитичари, адвокат Бранко Павловић, главни и одговорни уредник магазина "Бизнис" Радојка Николић и помоћник главног и одговорног уредника НИН-а Милан Ђулибрк.

Да ли верујете да ће нова коалиција на власти, а посебно напредници у лику првог потпредседника Владе Александра Вучића бити спремни да у испитивању спорних приватизација иду до краја и по цену жртава у редовима сопствене коалиције?

Бранко Павловић: То ћемо знати онда када будемо видели да ли су смењени са важних државних функција сви они који су били дужни да процесуирају спорне приватизације а то нису урадили. То се конкретно односи пре свих на специјалног тужиоца Миљка Радисављевића. Када премијер Дачић каже: Ево први на листи је Сартид. Баш, каже Дачић, да видимо да ли ће то ићи до краја и да ли ће стићи до америчке амбасаде? Он у ствари шаље поруку пре свега господину Вучићу и САД које штите Миљка Радисављевића да случајно не буде смењен. Па, да видимо да ли ће он моћи да распетља тај случај и да га прикаже онаквим какав је био, а ту је америчка амбасада била директно уплетена... И зна се да неће. Како може Миљко Радисављевић да осветли случај Сартида кад му је главни ментор америчка амбасада. Дачић у ствари шаље поруку господину Вучићу: Само ти штити Миљка Радисављевића, па да видим докле ћеш стићи.

Докле год имамо на челу државних органа у чијим је надлежностима да разрешавају та питања људе из претходне гарнитуре на власти, не можемо бити оптимисти. Десиће се само то да се јато врана подели у више подјата, па ће можда неко подјато и да страда, али читав механизам неће докле год су исти људи у државним органима на истим функцијама.

Радојка Николић: Прича о борби против корупције је увек маркетиншки атрактивна. Нарочито је атрактивна у предизборном и међуизборном периоду када се на тој теми најлакше сакупљају предизборни поени. Захваљујући обећањима да ће се рашчистити са свим што је било лоше и што је садржало у себи корупцију, СНС је делом задобио поверење гласача. Уколико се буде догодило да се та карта прокоцка то би могло да нанесе огромну политичку штету управо СНС-у и господину Вучићу лично. Он ће сигурно бити принуђен да прави неке ситне компромисе али ће главне проблеме истерати до краја, чак и по цену да се загризе у нешто што баш није политички пожељно јер су готово сви актери на политичкој сцени Србије уплетени на овај или онај начин у коруптивно клупко. Зато мислим да ће Вучић морати да направи тај искорак између осталог и због своје политичке будућности.

Милан Ђулибрк: Мислим да је крајње време да се ствари истерају на чистац. Понављати исту причу за три или четири или седам година када будемо преговарали о чланству у ЕУ вратило би нас на почетак. При томе нико у ЕУ не тврди да је свака од 24 приватизације са списка спорна и да је ту било корупције, криминала и кршења закона. Они само траже да се све испита и каже шта је а шта није спорно. Нисам сигуран да је у сва 24 случаја било неправилности. То уосталом није посао којим треба да се бави влада већ правосудни органи. Чињеница је међутим да није било политичке воље да се ствари истерају на чистац. Ова влада има историјску шансу да то уради и ја верујем да је њена спремност да тај посао обави већа јер она не може да поправи стандард становништва који ће и у наредном периоду наставити да пада. Кад је већ тако ова влада ће се потрудити више од претходних да ове ствари рашчисти јер би то била нека сатисфакција и доказ да се у овој држави нешто заиста мења.

Због чега ЕУ тако експлицитно и упорно инсистира на расветљавању спорних приватизација? Отишло се толико далеко да је српским властима испостављена листа од 24 сумњиве приватизација. Ми наравно знамо да их има много више.

Б.П: Европска унија не инсистира на томе да остану заштићени садашњи тужиоци, већ англосаксонци и ту постоји разлика. Инсистирање да се рашчисте приватизације је захтев који постоји већ годинама. Он је данас постао политички и оперативно актуелан зато што су очекивања грађана у огромној мери порасла. Притисак који долази са запада се није повећао али јесу очекивања грађана да овога пута нешто буде решено иако они не разумеју како оперише та организована криминална група и колике су размере пљачке. Сада је већ постало политички скупо за онога ко је на власти да ништа не предузима. Зато се сада тражи средње решење да грађани ипак некако буду задовољни, пре него да се стварно ухвати у коштац са организованом криминалном групом која је све то радила у претходном периоду. Наивно је издвајати једну банку и неке приватизације. Највише пара је покрадено у јавним набавкама. За сада све то још увек делује селективно и без могућности да прогнозирамо у ком правцу ствари иду. А Европска унија је донела одлуку у неком папиру пре неколико година да ће то захтевати од Србије и само бирократски понавља те своје захтеве.

Р.Н: Захтеви за испитивањем спорних приватизација поклапају се са оријентацијом ЕУ да на овом подручју западног Балкана како га они зову, мало среде ствари и крену у борбу против корупције, јер се видело да ове земље, поготову Хрватска и Србија као највеће у региону нису спремне да крену у чишћење својих редова. Кренуло се са Хрватском са Санадером. То је био њихов јелен капиталац који је требало да буде положен у борби против корупције и да се тиме покаже како су земље спремне да пред улазак у ЕУ очисте своје редове. Управо у то време је српски Савет за борбу против корупције сачинио списак спорних приватизација и доставио га ЕУ. Пошто су они уредни чиновници и строго се држе уџбеничких правила добро им је дошао списак да га примене за спровођење тог сегмента њихове борбе против корупције и на Србију.

М.Ћ: Европска унија неће да понови грешку коју је начинила са Бугарском и Румунијом. Зато се инсистира на расветљавању 24 сумњиве приватизације у Србији. Проблем је међутим што ми све радимо под спољним притиском. Ми све те случајеве спорних приватизација требало је да решимо сами због нас да бисмо једном подвукли црту и рекли шта је урађено по закону а шта није. Овако се с времена на време по медијима стално провлаче случајеви спорних приватизација иако су неке обављене пре 10 или 12 година. Крајње је време да се подвуче црта и утврди истина а одговорни казне. Овако та тема стално искрсава и политизује се. И пре осам година у предизборној кампањи поништавање криминалних приватизација је била кључна тема на којој је ДСС можда чак и добила изборе. Након тога се није десило ништа, ниједна спорна приватизација није поништена и сад се опет налазимо на почетку.

Да ли се може очекивати да ће нова власт оштрицу у борби за истеривање транзиционе правде па и у случају спорних приватизација пре свега усмерити ка

Демократској странци и на тај начин кроз селективно пласиране оптужбе утицати на избор будућег пожељног партнера након завршетка унутрашњих сукобљавана у ДС-у? Председник Демократске странке Борис Тадић упозорио је на отворени реваншизам који нова влада наводно под фирмом борбе против корупције и злоупотреба спроводи према демократама.

Б.П. Манипулација је извесна. И то ће се догађати док год немамо стварно самосталне државне институције у чијем опису по закону је бављење прогоном учинилаца кривичних дела. Док политика о свему одлучује имаћемо манипулацију, а то значи да ће се гледати ко ми је пожељан политички партнер а ко није, с ким сутра хоћу да правим Владу а с ким нећу и ко је командант параде кога ти органи уместо да раде по закону, слушају. Дакле, нама је у Србији од огромног значаја да успоставимо самосталне државне институције. Када би те институције радиле по закону онда би велики број функционера не само Демократске странке, по сили закона морао да заврши у затвору. То не би било први пут. У Италији се то догодило када је избио у односу на нас један потпуно наиван скандал који се тичао неке масонске ложе П2. Цела политичка сцена Италије тада је нестала. Овде би успостављање државних институција како устав и закон налажу довело до великих ломова на политичкој сцени и то је оно што ни ЕУ ни Америка не желе.

Р. Н: Ја не верујем да ће се ићи линијом политичке партије у обрачуну са корупцијом јер би то било сувише провидно и очигледно а то може да буде бумеранг за оног ко покуша да ради по таквом моделу. Мислим да ће се ићи неком препознатљивом линијом борбе против корупције, односно хапшења људи који су највише умешани и који су огрезли у корупцији. На нишану ће се наћи само најтежи случајеви. Уколико се само буду решавали периферни случајеви ништа се неће постићи. Овде је потребно направити велики улов, имати велики случај типа Санадер да би били задовољени и јавност и ЕУ, и коначно да би из свега тога политички профитирао онај ко је кампањом руководио.

М. Ђ: Било би лоше уколико би се све svelo само на реваншизам а кривци се тражили само у оквиру прошле власти. Уосталом у претходној влади су седели само социјалисти. Министар полиције је претходне четири године био Ивица Дачић који је сада такође министар полиције и премијер. И ако он сада каже да га баш интересује да ли ће случај Сартида довести до САД, ја само питам шта је господин Дачић радио претходне четири године док је био министар полиције. Зар није било довољно времена да полиција испита случај Сартида, зар је требало да чекамо позив из Брисела и слање ко зна ког по реду писма у којем се све то захтева. Посебно је занимљива цела та прича око суме за коју је продата смедеревска железара. За нас је сад спорно је ли то 22, 23 милиона, да

ли је нестало 100 милиона евра, да би само неколико дана после тога министар спољних послова у посети Москви рекао да би држава била спремна да прода исту ту железару у коју су Американци уложили вероватно неколико десетина милиона долара, за један долар, само да је неко купи. Нешто ту не штима... Та прича се повлачи месецима, годинама уназад и дефинитивно би требало утврдити да ли је било корупције, ко је узео новац и да се прича коначно заврши.

Шта би по вама требало да буде први потез Владе? Да ли треба сменјивати и процесуирати људе одговорне за чинњење и нечинњење, дакле оне којима је законска обавеза била да реагују на све злоупотребе и махинације, или треба установити систем пре свега у смислу законске регулативе који ће бити брана политички интересно мотивисаном криминалу и корупцији?

Б.П: Прво треба променити људе. Господин Вучић говори о милијардама евра које су покрадене у приватизацији у јавним набавакама у банкама... и отворено каже да је реч о кадровима Демократске странке. Па, ти који нису поступали морају минимално да буду смењени. У реду је да ти не можеш на почетку свог мандата да ми поправиш животни стандард као грађанину Србије, то ми је јасно. Али да не можеш да смениш све оне за које сам тврдиш да нису урадили оно што су морали да ураде и дозволили толику пљачку, то је мени као грађанину Србије несхватљиво. Према томе први потез мора бити смењивање одговорних. Не фали нама систем. Сад као имамо системских пропуста који су омогућили пљачку. Ма немамо системских пропуста него је на делу била организована криминална група. Само разбиј ту криминалну групу и нећеш имати тај разарајући ниво корупције.

Р.Н: Увек је добро да постоји с једне стране политичка воља а с друге професионални кадрови који могу то да реализују. Ми смо формално до сада иза испитивања приватизација имали три адресе које су контролисале спровођење приватизације. Формално је постојала административна државна контрола у виду Управе за спречавање прања новца, МУП Србије и пореске службе. Међутим ефеката није било. Нико није спречен да купи неко предузеће зато што је то радио сумњивим капиталом. Дакле, кадровске промене и професионализација службе уз јаку политичку вољу и сарадњу свих институција и органа како се не би догађало да полиција ради једно а правосуђе друго. Дакле сви ти елементи морају бити обједињени да би се коначно до краја рашчистила било која афера и било који случај корупције.

М.Ћ: Ја верујем да се у овој земљи све још увек заснива на појединцима а не на институцијама и то је наш кључни проблем. Када би свака институција радила свој посао

Тачка на пљачку или "лов на вештице"

Пише: Бранко Павловић, Радојка Николић, Милан Ђулибрк
четвртак, 27 септембар 2012 07:06

не би толико било важно ко је на власти а ко у опозицији. У овој земљи нажалост све зависи од тога ко је на челу неке институције... Мислим да треба дати још мало времена новој влади да видимо да ли ће успети да политичку вољу за разрешавањем афера преточи и у нормалну праксу институција задужених да тај посао обављају. Охрабрујуће је то што су неке афере почеле да се процесуирају и да се полако и надам се темељно прикупљају докази. Но, треба бити опрезан јер је и раније било бројних афера. Ниједна од 2000. није истерана до краја, до правоснажне пресуде. Ствари су се решавале тако да је свака нова афера гурала под тепих ону стару.

Да ли прети опасност да доследно спроведена ревизија спорних приватизација, која би ишла далеко шире од списка сумњивих који нам је испоставила ЕУ, угрози ионако уздрману привредно-економску стабилност земље?

Б.П: Не, то би ојачало привреду. Ми имамо посла са огромним паразитом који исисава кеш из система и носи га у швајцарске банке, на Кипар, купује виле у Грчкој, јахте итд. То чак није ни она врста тајкуна која се нелегално обогатила па уложила у привреду. То смо имали у Русији, када им је Путин наложио да сав новац морају да уложе у руску привреду. Реч је о контролисаној корупцији на неком нивоу. У нашем случају уз криминал имамо и огроман губитак на супстанци. Обрачун са криминалом би значајно поправио положај привреде.

Р.Н: Управо супротно, мислим да је сада прави тренутак. Наша привреда је у тако лошем стању да не може да јој се нанесе никаква додатна штета истраживањем коруптивних радњи. Српска привреда је пала на ниске гране. Ово је време неке 1995, пре него што је Телеком продат, пре него што су дошле додатне паре. Дакле, привреда функционише на минимуму и уколико се сада пронађу кривци и компаније дођу у другачији статус због тога што ће бити осуђени умешани у корупцију то може само да користи. Између осталог и због тога што би јавно мњење имало макар неку илузију да је почело неко рашчишћавање и задовољење правде а компаније којима лоше иде добиле би право

Тачка на пљачку или "лов на вештице"

Пише: Бранко Павловић, Радојка Николић, Милан Ђулибрк
четвртак, 27 септембар 2012 07:06

власника.

М.Ћ. Ја мислим да то да ли је неко примио мито или није не може да утиче касније на добре или лоше резултата и пословање фирме. Дакле, тај који је примио мито треба да буде ухапшен и кажњен а предузеће треба да настави да ради. Наравно, уколико компанија није плаћена реално, треба испитати могућности да се то исправи. То је јако осетљиво и компликовано питање. Истина је да наша привреда није у бајној позицији. Имамо пад индустријске производње и бруто друштвеног производа и свих важних економских показатеља. Важно је целу ову причу истерати до краја а да се то не претвори у лов на вештице. Ја се бојим да често помињање неких компанија отежава склапање послова са угледним међународним компанијама. Када ви поменете да је нека компанија под знаком сумње, питање је да ли ће нека озбиљна корпорација одлучити да је узме за партнера. Дакле и то иде у прилог опредељењу да се ове ствари истерају до краја.

Разговарао Раде Ивковић